

%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/11/19/no
vyna1/Rekomendacii.pdf (дата звернення: 03.10.2021).

5. Клименко Л.О. Удосконалення навичок учителя-природничка з упровадження в навчальний процес методів пізнання природи (у межах STEM-освіти). *Молодий вчений*. 2016. № 10. С. 244–248. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_10_58 (дата звернення: 01.10.2021).

6. Проблемы индивидуальных различий: Избранные работы / Б.М. Теплов. Москва, 1961. 536 с.

7. Психологія навчання обдарованих і невстигаючих дітей. URL: <https://studfile.net/preview/6824536/page:4/> (дата звернення: 02.10.2021).

8. Савенков А.И. Одаренные дети в детском саду и школе. Москва, 2000. 232 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-146-6-15>

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРЕСТИЖНІСТЬ ОТРИМАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ «УЧИТЕЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ» В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Поліщук Г. В.

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри германських мов та методики їхнього навчання
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Реформування сучасної системи вищої освіти, що пов'язане з прийняттям таких важливих нормативних документів як Національна стратегія розвитку освіти України на період до 2021 року (2013), «Закон про вищу освіту» (2014), «Закон про освіту» (2017) зумовлюють суттєві зміни в підготовці майбутніх учителів та їхньому професійному вдосконаленні. Головною метою сучасної української системи освіти стає створення умов для розвитку й самореалізації особистості в закладах вищої освіти, формування їхніх ключових компетентностей, що дозволить розв'язання різних проблем у майбутній професійній діяльності. З огляду на те, що конфліктологічна компетентність (під якою розуміємо інтегроване особистісне утворення, що базується на системі наукових знань про конфлікт, уміннях, практичному досвіді

вирішення конфлікту, які цілеспрямовано розвиваються в таких контекстах конфліктологічної підготовки закладу вищої освіти як кроскультурний, комунікативний і внутрішньоособистісний [4, с. 13]) входить до складу ключових компетентностей, її розвиток у майбутніх фахівців набуває актуальності на сучасному етапі розвитку як українського суспільства, так і системи вищої освіти.

Становлення нової системи освіти потребує інноваційних змін, зокрема, і в професійній підготовці майбутніх учителів іноземних мов. Це стосується, насамперед, перебудов у змісті та структурі підготовки, упровадження в практику роботи нових інноваційних методів, засобів і стратегій навчання, сучасних педагогічних технологій тощо. У Європейському профілі освіти для мовних вчителів (European Profile for Language Teacher Education, 2004) систематизовано наступні професійні компетенції, які повинен опанувати учитель іноземних мов, а саме: оволодіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями; знання основних напрямів і принципів методики викладання іноземних мов та вміння адаптувати їх до конкретних умов і форм навчання; уміння аналізувати й оцінювати навчальні матеріали і навчальні програми з точки зору мети, завдань і результатів навчання; здатність адаптувати власні навчальні дії до програмних і місцевих національно-культурних вимог та лінгво-методичних традицій; підтримка регулярних контактів з представниками країн, мова яких вивчається, організація таких контактів у навчальних цілях [1]. Звідси випливає, що майбутній учитель іноземних мов повинен бути ІКТ-компетентним, методично грамотним, готовим і спроможним до самовдосконалення, саморозвитку й самореалізації, та здатним налагоджувати контакти з представниками інших країн світу.

Очевидно, що в умовах євроінтеграції освітньої галузі збільшується престижність отримання кваліфікації «учитель іноземної мови», значно підвищується необхідність знання іноземної мови. Поступово змінюється ставлення учнівської молоді до оволодіння іноземною мовою як до другорядного предмету, відчувається потреба у фахівцях, які на високому рівні володіють іноземною мовою (просунутий рівень (Vantage – B2), автономний (Effective Operational Proficiency – C1), компетентний (Mastery – C2)). Після 2022 року іноземну мову в Україні планується віднести до обов'язкових предметів, який будуть складати абітурієнти при вступі до закладів вищої освіти, відповідно, сьогодні рівень викладання іноземної мови у школі потребує першочергової уваги та підвищення через низку причин:

– іноземна мова слугує ефективним фактором гуманізації освіти, оскільки її використання пов'язане з процесом спілкування,

спрямованим на налагодження міжособистісних стосунків; вона розглядається не лише як засіб гуманітаризації, що впливає на розвиток особистості того, кого навчають, але й як частина його професійної підготовки;

– неможливо правильно висловити власну думку іноземною мовою без усвідомлення фактів дійсності, предметів і явищ, про які йде мова; отже, оволодіння іноземною мовою, її усвідомлене використання сприяє розвиткові мислення;

– оволодіння іноземною мовою розвиває й логічне мислення особистості, оскільки в мові відбивається логічність і системність усвідомлення матеріального світу;

– оволодіння іноземною мовою сприяє виробленню у студентів уміння правильно й логічно передавати власні думки рідною мовою, попереджає й сприяє подоланню професійної заангажованості, розвиткові мовленнєвої культури особистості;

– за допомогою іноземної мови студенти знайомляться з культурою, мистецтвом країни, мову якої вони вивчають, з творами її поетів, письменників; з побутом, звичаями, вдачами, етикою народу, мову якого вони вивчають; із загальнолюдськими цінностями тощо, що сприяє розвиткові загальної культури особистості;

– оволодіння іноземною мовою дозволяє ознайомитися з культурою письмового спілкування, знання майбутніх фахівців збагачують і переклад наукової статті, і складання реферату або анотації, написання доповіді тощо;

– завдяки знанню іноземних мов фахівець-випускник вищого навчального закладу здобуває інформацію про розвиток своєї галузі професійної діяльності за кордоном, має можливість порівнювати досягнення своєї країни й власні з досягненнями колег-представників професії за кордоном; бере участь у науково-технічній творчості, забезпечує відповідність результатів своєї праці рівню світових стандартів;

– значущість для майбутнього фахівця різних умінь у галузі іноземної мови визначається необхідністю читати й перекладати спеціальну літературу, вміти вивчати й систематизувати матеріали про професійну діяльність, уможливорює ділове листування іноземною мовою, проведення діалогів із ділових тем тощо;

– поступово в студентів формується вміння самостійно працювати з іншомовною професійною інформацією, що відіграє важливу роль у професійній діяльності;

– індивідуалізація під час оволодіння іноземними мовами, формування у майбутніх фахівців уміння самостійно отримувати

необхідні знання, уміння застосовувати й оновлювати їх, змушує по-новому усвідомити процес професійної підготовки в цілому, відібрати найбільш раціональні й прийнятні з існуючих методик, удосконалювати окремі прийоми [2, с.39-40]. Узагальнюючи аналізоване вище відзначимо, що іноземна мова виступає не лише засобом комунікації, але й відкриває нові можливості щодо гуманізації освіти, опанування загальнолюдськими цінностями, налагодження міжособистісних взаємин між людьми різних націй і народностей.

Однак, слід наголосити, що в системі освіти України на сучасному етапі її розвитку іноземній мові приділяють недостатню увагу, крім того, іншомовна пропозиція обмежується насамперед англійською, із великим відривом німецькою, та незначною кількістю годин на французьку та іспанську мови. Випадки викладання в школах нашої країни інших іноземних мов (китайської, польської, японської, угорської) носять поодинокий характер, більш того, у більшості шкіл донедавна вивчалася лише одна іноземна мова [3, с. 87]. Також відзначимо, що підготовка майбутніх учителів іноземних мов до професійної діяльності в школі відбувається не належним чином, оскільки загальновідомо, що на сучасному етапі підготовка вчительських кадрів з іноземної мови забезпечується у трьох типах закладів вищої освіти: 1) на відповідних факультетах педагогічних (лінгвістичних) університетів (інститутів); 2) на факультетах іноземної філології так званих класичних університетів; 3) на відділеннях педагогічних коледжів (училищ), які готують учителів початкових класів або вихователів дошкільних дитячих установ з правом викладання іноземної мови. Як наслідок, такий спектр закладів із професійної підготовки вчителів іноземної мови не завжди забезпечує своїм випускникам відповідний рівень підготовленості до роботи учителем іноземної мови.

Отже, незважаючи на зростання попиту на знання іноземної мови, її вивчення в загальноосвітніх навчальних закладах обмежується викладанням однієї мови, як правило, англійської, а вивчення китайської, польської, японської, угорської та інших мов є рідкісним явищем у спеціалізованих школах, перед сучасної вищою освітою сьогодні постає нагальна потреба вдосконалення відбору талановитої молоді з метою отримання кваліфікації учитель іноземних мов та модернізація їхньої професійної підготовки в закладах вищої освіти.

Література:

1. Кошкина И. В. Условия формирования конфликтологической компетентности у педагогов дошкольной образовательной организации.

Известия Саратовского ун-та. Сер.: Акмеология образования. Психология развития. 2017. Т. 6. Вып. 1(21). С. 10-14.

2. Краевский В.В., Бережнова Е.В. *Методология педагогики: новый этап: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений.* Москва: «Академия». 2006. 400 с.

3. Крижко В. В., Мамаєва І. О. *Аксіологічний потенціал державного управління освітою: навч. посіб.* Київ: Освіта України, 2005. 255 с.

4. Поліщук Г.В. *Теоретичні та методичні засади формування конфліктологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки.* Автореф....докт. дис. 13.00.04. Переяслав-Хмельницький, 2021. 39 с.